

Samenspraak

SEPTEMBER 2011

VOOR RELATIES VAN DIRKZWAGER

Marieke van Dongen
Amazone van het hippisch recht

Privacy in arbeidsrelaties
Omgaan met persoonsgegevens

Dirkzwager en stichting kiEMT
Kennis delen over duurzame energie

Dirkzwager
advocaten & notarissen

Wie wil er nu niet winnen?

Winnen. Bij een advocaten- en notarissenkantoor denk je bij dat woord al snel aan een rechtszaak winnen. Vraag een aanstormend toptalent bij Dirkzwager naar zijn of haar leukste ervaring en vrijwel zeker is het antwoord: een zaak winnen. Maar in het afgelopen jaar maakte Dirkzwager kennis met een heel ander soort winnen: de hoofdprijs winnen. Ons kantoor kwam maar liefst tweemaal als winnaar uit de bus. Om te beginnen kregen we de Sdu-prijs voor de 'Beste Advocatuurlijke Kennisdeler', omdat we het zo innovatief aanpakken, met gebruik van nieuwe media. Daarnaast wonnen we de KNB-innovatieprijs, wederom omdat we als kantoor op bijzonder innovatieve wijze omgaan met communicatiemiddelen. Meer hierover leest u op pagina 13.

Winnen is leuk, maar in sommige gevallen kunnen er ook twee winnaars zijn. En misschien is dat wel de ultieme uitkomst: de win-win situatie. Dat stelt alle partijen tevreden, zoals bij de geslaagde bedrijfsovername in ziekenhuis Rijnstate (pag. 26)

Maar goed, soms kan er maar één de beste zijn. Daarom wedden wij bij Dirkzwager allemaal op één paard: Fido Dido, het springpaard van advocaat Marieke van Dongen. Zij vertelt in de rubriek Toewijding over haar stokpaardje: het hippisch recht (pag. 16).

Laten we eerlijk wezen, winnen streelt je ego. Maar het geeft ook verplichtingen. We willen nu natuurlijk op dezelfde voet - of beter - doorgaan met dat innovatieve element en met kennis delen. Daarin vonden we een zielsverwant in Stichting kiEMT, een netwerk dat zich inzet voor het delen van kennis en innovatieve ideeën, maar dan specifiek op het gebied van energie- en milieutechnologie (pag. 14). Een goede partij om bij aan te sluiten; wij stellen onze expertise van de energiemarkt ter beschikking en zetten ons daarmee indirect in voor duurzaamheid en milieu. Ook dat betekent weer winst. Zo willen we nog meer projecten gaan steunen, want er valt nog heel veel te winnen met innovatie en kennis delen. En dan heb ik het natuurlijk niet alleen over mooie prijzen.

Karen Verkerk, voorzitter bestuur
Dirkzwager advocaten & notarissen N.V.

Velperpoort

Velperweg 1
6824 BZ ARNHEM
Tel. 026 353 83 00

Colofon

Samenspraak is een uitgave van
Dirkzwager advocaten & notarissen

Stella Maris

Van Schaeck Mathonsingel 4
6512 AN NIJMEGEN
Tel. 024 381 31 31

Contactpersoon Dirkzwager:

Pieter Sonneveld, afdeling Marketing en
Communicatie, tel. 026 353 84 31

Concept & productie: Caplan

info@dirkzwager.nl
www.dirkzwager.nl

Drukkerwerk: Coers & Roest

Inhoud

Actueel

Seminar 'Privacy in de arbeidsrelatie'
Hoe ga je als werkgever om met personeelsgegevens?

4

125 jaar Dirkzwager

Terugblik op het prille begin van onze vestiging in Nijmegen

7

Toptalent

Frédérique Hoppers, advocaat arbeidsrecht en
specialist in pensioenrecht

10

In Casu

Kort nieuws

12

Dirkzwager Actueel

Participatie in stichting kiEMT: Kennis delen over duurzame
energie

14

Toewijding

Marieke van Dongen, amazone van het hippische recht

16

Dossier

Risicoanalyse van elektrische auto's
Joost Bindels: "Onvermijdelijke schade in goede banen
leiden"

18

Gedachtegoed

Afscheid na 34 jaar notariaat
Bas Bookermann volgt Frans Prick op als venoot

21

Waarvan Akte

Trouwen in algehele gemeenschap van goederen?
Vanaf januari 2012 volgen enkele veranderingen

24

Business Case

Ziekenhuis Rijnstate besteedt keuken uit;
Dirkzwager begeleidde de overname

26

ARTIKEL1, LID1, SUB1

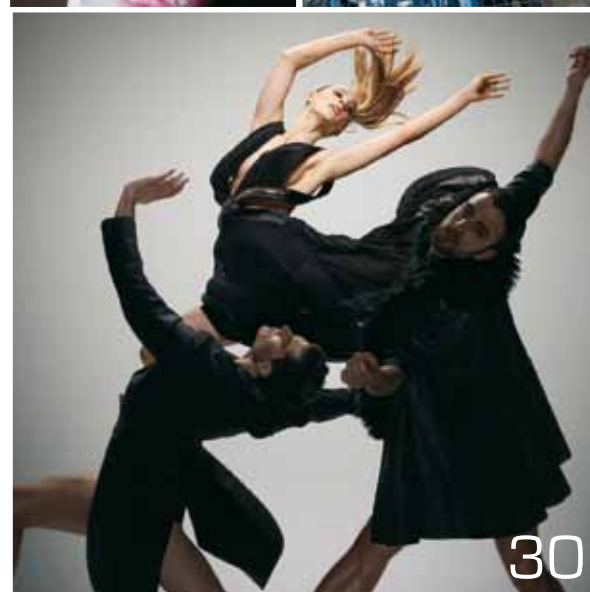
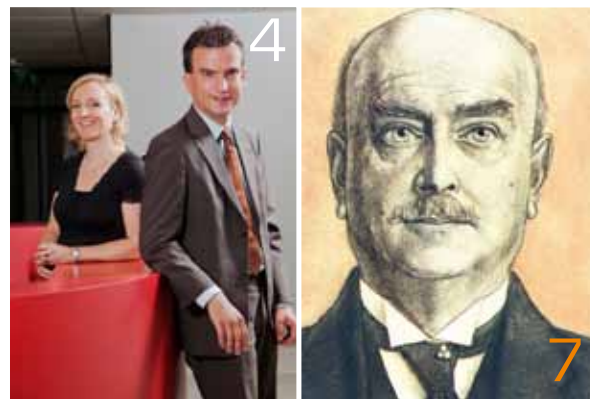
Stilzwijgende verlenging van abonnementen

29

Partner in cultuur

40 jaar Introdans

30

Doe de Privacycheck

Advocaat Mark Jansen ontwikkelde 'de Privacycheck', een handig instrument om te controleren of uw organisatie voldoet aan de reglementen uit de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). Aan de hand van tien ja/nee-vragen kunt u nagaan of u persoonsgegevens volgens de regels gebruikt. Een goede start om uw organisatie privacy compliant te maken. Kijk op de Dirkzwager kennispagina:
<http://dirkzwageriteit.nl/privacycheck/>

Mag een werkgever het e-mail gebruik van personeel controleren? Hoe lang bewaar je gegevens van sollicitanten? En mag je als werkgever gegevens van werknemers zomaar aan anderen doorgeven? Er bestaat in de praktijk nog veel onduidelijkheid over privacy in de arbeidsrelatie. Reden voor de secties Arbeidsrecht en Intellectueel Eigendom en IT (IE/IT) de handen ineen te slaan om een seminar over dit onderwerp te organiseren.

Privacy in de arbeidsrelatie

“Zorg voor transparantie en helderheid”

“IE/IT is met alle nieuwe technologieën sterk verbonden met het privacyrecht en in arbeidsrelaties zijn vaak vragen over het bewaren en uitwisselen van gegevens van werknemers. Daar zien we een duidelijke kruisbestuiving tussen de twee secties. Dat bracht ons op het idee van een seminar ‘Privacy in de arbeidsrelatie’. “Om relaties erop te attenderen dat zij als werkgever met dit onderwerp te maken kunnen krijgen.”

Jokelien Brouwer-Harbach (advocaat arbeidsrecht) en Mark Jansen (advocaat IE/IT) zien een toenemende alertheid op schending van privacy: “Linkedin ontving onlangs veel kritiek omdat ze hun instellingen ongevraagd hadden gewijzigd. Of denk aan het Elektronisch Patiënten Dossier en de slimme energiemeter: de Eerste Kamer hield alles tegen vanwege privacybezwaren.”

Zonder het te weten zit de gemiddelde Nederlander in zo'n 250 tot 500 bestanden. Voor wie zich op internet begeeft zijn dat er al snel duizend. Het begint al met de aangifte bij de geboorte en breidt zich daarna steeds verder uit. Jansen: “Uit professionele interesse heb ik eens bij de gemeente opgevraagd aan wie ze mijn gegevens hebben

verstrekt. Ik ontving een uitdraai van zeker acht pagina's met namen van allerlei instanties!”

Naming and shaming

Of het nu gaat om personeelsregistratie of gegevensuitwisseling met een arbodienst; werkgevers moeten voldoen aan het privacyrecht volgens de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). Was de toezichthouder op deze wet, het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) voorheen vooral informerend actief, het orgaan ontwikkelt zich meer en meer tot een echte waakhond zoals NMa en Opta. Eventuele boetes vallen momenteel nog mee. Op korte termijn echter zal een wetswijziging het mogelijk maken om naast de dwangsommen die nu opgelegd kunnen worden, ook echt forse boetes op te leggen. Dat alles verhoogt de druk op werkgevers om privacyzaken goed te regelen en een privacyreglement op te stellen.

Bovendien kan het CBP onaangekondigd een inval doen: stukken komen inzien, mensen ondervragen. Als er sprake is van een overtreding zal dat ongetwijfeld op internet komen te staan. “Naming and shaming komt steeds vaker voor. Dat

kan een bedrijf nog heel lang achtervolgen. Neem arbodienst Tredin, die kreeg in april 2009 een berisping omdat het werkgevers inzage gaf in medische dossiers van zieke werknemers. Google je nu op Tredin, dan krijg je nog steeds eerst alle hits over die zaak," aldus Brouwer-Harbach.

Bewustwording

Een werkgever die besluit zelf even in het wetboek te duiken, wordt waarschijnlijk niet veel wijzer. De WBP is namelijk een kaderwet, een beginselwet met zeer algemeen geformuleerde normen. Brouwer-Harbach: "Alleen al de definitie van persoonsgegevens. Dat is 'alles wat tot een individu te herleiden is'. Dat kan een gezicht zijn of een burgerservicenummer, maar voor bijvoorbeeld de politie ook een kenteken in combinatie met een naam. En dan heb je nog de 'bijzondere persoonsgegevens', over bijvoorbeeld ziekte of ras. Daarmee moet je weer extra voorzichtig zijn." Jansen: "Soort persoonsgegevens en het gebruiksdoel van die gegevens, daarvoor bestaan in de praktijk steeds wisselende regels. Dus bij elke nieuwe bewerking moet je je opnieuw afvragen: mag dit? En elk geval kan weer anders uitpakken." Het seminar zal dus niet op elk individueel geval een antwoord geven. "Het gaat vooral om de bewustwording dat de wet in allerlei facetten van een arbeidsre-

latie doorklinkt. Daarover bestaat momenteel nog veel onwetendheid. Niet iedere werkgever weet bijvoorbeeld dat de Ondernemingsraad (OR) instemmingsrecht heeft bij het privacyreglement."

Doelbinding

Niet alles mag zomaar, alhoewel ondernemers zich dat [nog] niet altijd realiseren. Brouwer-Harbach: "Je mag gegevens verzamelen voor je personeelsregistratie en alles wat daarbij hoort. Maar die mag je niet gebruiken voor andere doeleinden, ook niet voor goedbedoelde zaken." Voor een aanbieding voor een aantrekkelijke collectieve zorgverzekering voor je werknemers? Nee. Om een zwarte lijst bij te houden van ontslagen werknemers? Ook niet. Jansen: "Doelbinding is een belangrijk beginsel van de wet. Je mag - simpel gesteld - de gegevens alleen gebruiken voor het doel waarvoor je ze oorspronkelijk verzameld hebt en daaraan verwante doelen. Tenzij je toestemming vraagt natuurlijk."

Transparantie

En daarin ligt vaak de oplossing: vooraf toestemming vragen en zo nodig melden bij het CBP. Brouwer-Harbach: "Als je de mogelijkheid wilt hebben verborgen camera's op te hangen, voor het geval er op de werkvloer wordt gestolen, dan kun je dat het beste vooraf in overleg met de OR in een beleidsregel opnemen. Maak het daarna kenbaar bijvoorbeeld door een mail rond te

sturen en plaatsing op intranet, dan heb je alles afgedekt. Dat kan achteraf veel discussie voorkomen."

Daarnaast bestaat er voor diverse zaken een meldingsplicht bij het CBP. "Een zwarte lijst bijvoorbeeld moet je vooraf laten goedkeuren door het college. En wil je persoonsgegevens langer dan twee jaar bewaren, dan moet je dat in de praktijk vrijwel altijd melden. Zelfs al lijkt het alsof ze onder de vrijstellingsregeling vallen," weet Jansen uit ervaring.

"Transparantie en helderheid is heel belangrijk," concluderen beide advocaten. "Maak vooraf kenbaar wat je gaat doen en houd je daar ook aan. En toon je goede wil tegenover het CBP. Stel een interne waakhond aan, een functionaris die het privacyrecht bewaakt." Voorkom problemen: "Bedenk, welke persoonsgegevens heb ik eigenlijk in huis en wat doe ik ermee? Bekijk kritisch of dit wel conform de wet gebeurt en pas het zondig aan, zodat je privacy compliant bent." ■

Seminar 'Privacy in de arbeidsrelatie', 1 november 2011. Aanmelden kan via: <http://dirkzwagerieit.nl/aanmelden-voor-workshops/> Deelname aan deze seminar is gratis voor klanten van Dirkzwager.

Over de grens

Heeft u een externe mailserver of maakt uw organisatie gebruik van cloud computing? Dan gaan de persoonsgegevens van uw werknemers mogelijk buiten de EU-grenzen en daarvoor gelden speciale regels. Tijdens het seminar 'Juridische aspecten van cloud computing' op 24 november a.s. komen onder meer de privacyrechtelijke consequenties hiervan aan bod. Zie voor meer informatie: <http://dirkzwagerieit.nl/>

In november bestaat Dirkzwager in Nijmegen 125 jaar. Het begon allemaal met een eenmanspraktijk in 1886. En pas in 1971 deed de naam Dirkzwager zijn intrede. We blikken terug naar dat prille begin. En zie, in dat verre verleden ligt het karakter van het huidige kantoor al besloten.

Kantoor in Nijmegen bestaat 125 jaar

Een terugblik

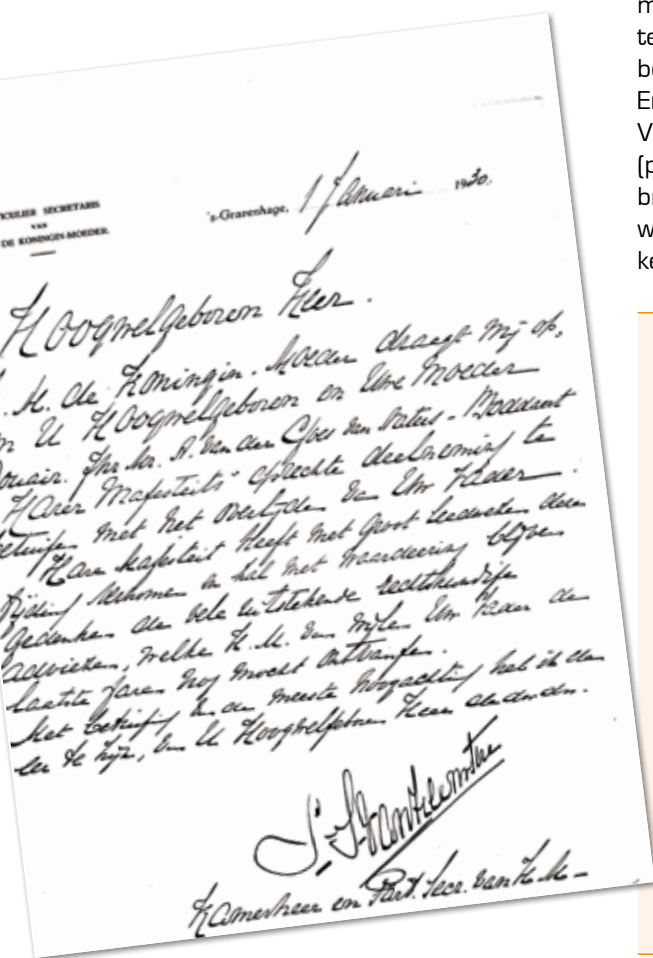
Het verhaal van Dirkzwager begint op 22 november 1886 als de Zeeuwse jurist Aert van der Goes zich in Nijmegen laat inschrijven. Het was in die tijd triest gesteld met de advocatuur in Nijmegen. In het vooruitzicht van de opheffing van de rechtbank in de stad, was de plaatselijke balie afgebrokkeld. Zo opende de protestantse Van der Goes de tweede advocatenpraktijk in het Roomse bolwerk Nijmegen.

Vijfentwintig jaar lang voerde hij deze eenmanspraktijk, hetgeen in die tijd overigens heel gebruikelijk was. Naast de drukke praktijk, bekleedde Van der Goes allerlei maatschappelijke functies: commissaris van de Nijmeegse tram en de stoomtram Maas en Waal, directeur van de maatschappij tot exploitatie van bouwterreinen en commissaris van de grintmaatschappij.

Soestdijkse zaken

Lange tijd was Van der Goes de vaste advocaat van de gemeente Nijmegen; de basis voor de ononderbroken band die het kantoor sinds 1900 met de gemeente Nijmegen heeft. De eerste zaken kwamen van congregaties en kloosterorden. Ook dat zien we terug: nog altijd zijn overheid en zorginstellingen belangrijke cliënten.

En hij speelde de opmerkelijke rol van adviseur van Koningin-Moeder Emma. Volgens zoon Marinus had zijn vader 'slechts een paar Soestdijkse zaken (pacht of huizen) behandeld met de rentmeester.' Emma heeft hem in een brief na het overlijden van zijn vader geschreven: "Hare Majesteit zal met waardering blijven gedenken de vele uitstekende rechtskundige adviezen, welke H.M. van wijlen Uw Vader de laatste jaren nog mocht ontvangen."

Advocaat Veerbeek sr:

"Als een schoolmeester voor de jongens"

De heer Veerbeek sr kwam in 1957 op kantoor en werkte er tot 1986. "Ik werd pas op latere leeftijd jurist omdat ik eerst leraar ben geweest. Eenmaal in Nijmegen, groeide ik in de functie van voorzitter van kartelorganisaties en zat de vergaderingen van de zand- en grintondernemingen voor. Daar heb ik voor het eerst de hamer geïntroduceerd en was ik toch weer een soort leraar voor die jongens", vertelt de nu 90-jarige Veerbeek die nog drie kranten per dag leest en actief gebruik maakt van internet. Hij had veel landelijke macht in zijn functie; iets wat hem nog altijd lichtelijk verbaast: "Mijn woorden kregen bijna het gewicht van een rechterlijk vonnis. Zelfs de actiegroepen en boeren had ik op mijn hand."

De rode jonker

Zoon Marinus van der Goes kwam in de jaren twintig op het advocatenkantoor werken. De familie was in 1914 in de adellijke stand verheven. Marinus kreeg de bijnaam 'de rode jonker' vanwege zijn socialistische denkbeelden. De jonker hield zich graag bezig met het arbeidsrecht, dat toen nog in de kinderschoenen stond en nog onder het civiel recht viel. In zijn autobiografie 'Met en tegen de tijd' (1980) schrijft Marinus: "Ik vond strafpleiten een heerlijk werk. Een civiele procedure duurt minstens een jaar; een strafzaak één dag." Marinus van der Goes was tot 1930 in de praktijk werkzaam en werd daarna politicus. Tijdens de oorlog werd hij door de bezetters naar Buchenwald getransporteerd. Maar dat heeft hij ruimschoots overleefd. Marinus overleed begin 2005 op 104-jarige leeftijd. Fractievoorzitters van de PvdA consulteerden hem tot op hoge leeftijd waarbij de jonker zijn - zelden gematigde - mening over de politiek gaf.

Watertorenarrest

Uit de tijd van Marinus van der Goes zijn door de oorlogsbrand in 1944 maar twee dossiers bewaard gebleven. Dit zijn enige documenten op schrift, samen met de Watertorenarresten die omschreven zijn in het boek 'Heerenheibel in de heerlijkheid Beek' van Leon Verstappen. Het boek vertelt over Marinus' oom Hein van der Goes die in Beek-Ubbergen woonde. Hij had een geschil met zijn buurman over een watertoren die hem het uitzicht over de Ooijpolder benam. De uit de hand gelopen burenruzie werd tot aan de Hoge Raad uitgevochten en vormt het begin van de Hinderwet-jurisprudentie.

Illustere namen

De stichter van het kantoor, Aert van der Goes, overlijdt in 1929. Daarna draagt het kantoor ruim twintig jaar de naam 'mrs. Santman en Zuidema'. In deze tijd groeit het bedrijf gestaag en trekt vele illustere juristen en even zoveel boeiende zaken aan. Zo wordt tijdens de oorlog de heer Kroeskamp aangenomen, die veertig jaar in dienst zal blijven. Maar ook juristen als Veerbeek sr. (vader van de huidige notaris en vennoot Veerbeek), en Van der Grinten (broer van de bekende hoogleraar) hebben hun sporen nagelaten. Ook Marres, Aubel, Fruin, Vilé (de latere voorzitter van de KNVB), Zuidema, Boom, Kortmann (de huidige rector van de Radboud Universiteit) en Van Wersch (een grootheid in gezondheidsrecht) zijn aan Dirkzwager verbonden geweest. Door de jaren heen behandelde het kantoor belangrijke zaken, die uitmondten in arresten die elke jurist nu nog kent. Begrippen als Stoppelweide en Moffenkit, de eerste zaak in productaansprakelijkheid, tekenen bijvoorbeeld de praktijk van Dirkzwager.

Fusie Arnhem

In 1971 fuseert het kantoor als één van de eerste advocatenkantoren interlokaal met het Arnhemse kantoor Dirkzwager. In 1988 volgt de fusie met de notarissen Sasse, Venemans en Ribbers en in 2000 met notariuskantoor Van Overbeek & Veerbeek. Notaris mr. Frans Prick trad in 2003 toe. Daarna groeit Dirkzwager in Nijmegen uit tot het kantoor dat we nu kennen. En waarin we nog altijd elementen herkennen van 125 jaar geleden: de praktijk die zich over een groot aantal specialismen uitstrekt, de maatschappelijke betrokkenheid van kantoor Dirkzwager en - niet in de laatste plaats: het kennis delen. Want zoals in het verleden arresten van Dirkzwager landelijke bekendheid kregen, zo zijn er vandaag de dag nog altijd zaken die tot spraakmakende jurisprudentie leiden. En die kennis deelt het kantoor tegenwoordig niet alleen met andere juristen, maar ook met cliënten en andere relaties.

**‘Juffrouw’ Marcusse:
“Ieder wist exact waar de ander aan
werkte”**

Ton Marcusse begon in december 1964 als secretaresse, toen nog steevast aangeduid als ‘Juffrouw’. “De heren advocaten lazen elke dag nog gezamenlijk de post, zodat zij exact wisten wie met welke zaken bezig was. Later groeide het aantal medewerkers en na een tijdje verhuisden we. Hierdoor kregen enkele advocaten hun eigen kamer.” Mevrouw Marcusse bleek behoorlijk geëmancipeerd voor die tijd, want toen zij ging trouwen, vroeg ze aan Kroeskamp of ze door mocht blijven werken. “Kroeskamps antwoord weet ik nog goed: ‘Als je er maar voor zorgt dat je niet met je kindervagen op kantoor komt’,” lacht de oud-medewerkster die tot 2008 in dienst bleef.

“Belangrijke zaken mondden uit in arresten die elke jurist nu nog kent”.

**Advocaat Aubel:
“Goed in netwerken, nog voor het
woord bestond”**

De heer Aubel werd in 1967 aangenomen door Kroeskamp. “Ons kantoor stond regionaal, maar ook landelijk bekend door de activiteiten van haar medewerkers. We waren goed in netwerken, eigenlijk nog voordat het woord bestond. Er waren nog geen specialismen, maar ik richtte mij voornamelijk op overheidsrelaties en was gemeenteadvocaat. Mijn werk vroeg ook meer om mensenkennis dan om kennis van inhoudelijke zaken. Ik ben tot 1998 werkzaam geweest en heb het kantoor zien groeien door de vooruitziende blik. Met de fusie in 1971, een baanbrekende fusie over twee rivieren heen, hebben we een belangrijke stap naar de toekomst gezet. Ook de latere fusie met het notariaat heeft ervoor gezorgd dat het kantoor al 125 jaar bestaansrecht heeft.”

CURRICULUM VITAE

OPLEIDING:

Nederlands Recht, Radboud Universiteit Nijmegen (augustus 2006),
Master Ondernemingsrecht met Arbeidsrecht als extra vak, cum laude afgestudeerd.

START SEPTEMBER 2011:

Postmaster Leergang Pensioenrecht voor titel Certified Pension Lawyer (CPL)

Advocaat Frédérique Hoppers

“Winnen is vooral leuk als de tegenpartij hoog van de toren blaast!”

Nadat ze haar studie cum laude had afgerond, begon Frédérique Hoppers direct als advocaat-stagiaire. De studentenstage sloeg ze over. In rap tempo heeft ze zich ontwikkeld tot een kundig arbeids- en pensioenrechtadvocaat. Frédérique Hoppers, een (vriendelijk) doorbijtertje.

Hoe kwam je bij Dirkzwager terecht?

“Na vier jaar studie wilde ik praktijkervaring opdoen. Ik kwam hier op gesprek voor een studentenstage, maar werd gevraagd direct te solliciteren op een vacature voor advocaat-stagiaire. In november 2006 begon ik bij de sectie Arbeidsrecht. Dat was ineens een behoorlijke stap. Maar bij Dirkzwager krijg je echt alle gelegenheid om je in te werken en te ontwikkelen, voordat je zelfstandig aan de slag gaat. Alles op zijn tijd.”

Je bent nu vooral met pensioenrecht bezig?

“Samen met Henk Hoving, een vennoot binnen onze sectie, ben ik daar min of meer ingerold. Door de actualiteit kregen we steeds meer ingewikkelde zaken, die we samen hebben opgepakt. Langzamerhand werd het ons stokpaardje. Er zijn in deze regio niet veel pensioenadvoca-

caten. We verzorgden workshops voor cliënten en dan moet je je vanzelfsprekend ook inhoudelijk goed in de stof verdiepen. Daarmee was mijn interesse gewekt. Pensioenrecht bestrijkt verschillende rechtsgebieden en is vrij technisch. Dat maakt dit recht zo interessant voor mij. Er zijn bovendien veel grote, maatschappelijk belangen mee gemoeid en dat is weer een uitdaging.”

Was dit je meisjesdroom?

“Gedurende de rechtenstudie werd me duidelijk dat het de advocatuur moest worden. Mijn zus is een jaar ouder en studeerde ook rechten. Over en weer hebben we elkaar gestimuleerd en zijn we vrijwel tegelijkertijd advocaat geworden. Ik had het altijd wel in me om een zaak te willen bepleiten, te willen strijden voor een ander. Nog even heb ik getwijfeld tussen journalistiek en rechten. Maar in dit vak schrijf je ook veel. Ik publiceer nu regelmatig artikelen over pensioenrecht en samen met Henk Hoving heb ik een wetenschappelijke publicatie verzorgd voor het Nederlands Juristenblad.”

Wat geeft je de meeste voldoening in dit vak?

“De waardering van cliënten. Dat kan over voor mij ogenschijnlijk kleine dingen gaan, die voor de cliënt heel groots zijn. Verder vind ik het leuk om te winnen. Van winnen word ik vrolijk, van verliezen heel erg ziek. En dat laatste duurt altijd langer dan het eerste, ha! Winnen is vooral leuk als de tegenpartij hoog

van de toren blaast. Ik vind het mooi om met juridische argumenten de tegenpartij aan het wankelen te brengen. Dan kan ik heel stellig mijn standpunten verwoorden. Collega's zeggen wel: voor jou geldt echt 'de aanhouder wint'.”

Hoe ontspan je je?

“Als ik iets in mijn vrije tijd doe, doe ik het kortstondig en heel intensief. Dus een paar maanden heel actief hardlopen en dat geldt ook voor tennissen of wandelen. Dan schaf ik meteen alles aan wat erbij hoort. Verder houd ik erg van mode. Dus voor mij is shoppen ook een vorm van ontspanning. En dan lekker lunchen tussendoor.”

Welke eigenschappen bezit je die praktisch zijn in dit beroep?

“Ik heb wel een winnaarsmentaliteit en ik ben een doorzettertje. Verder vind ik het leuk om dingen tot de bodem uit te zoeken: ik wil altijd weten waarom iets zo is en ga door tot ik het antwoord gevonden heb. Dat heb ik van nature in me. Bovendien ben ik nieuwsgierig, behoorlijk nieuwsgierig, ha, ha!”

Wat zijn je ambities?

“Ik wil niet veertig jaar lang hetzelfde kunstje doen. Dus zal ik me in de toekomst weer gaan verdiepen in aangrenzende rechtsgebieden en me verder ontwikkelen. Ik merk nu dat, naarmate de jaren vorderen, je ook strategisch steeds sterker wordt. En daar wil ik graag nog een paar slagen in maken.” ■

Website nieuwe stijl

Ongetwijfeld heeft u al kennis gemaakt met de nieuwe campagne 'Maak kennis met Dirkwager' en met de nieuwe huisstijl die gelijktijdig is geïntroduceerd. Inmiddels is ook de website aan de huisstijl aangepast. Dit resulteerde in een frisse en duidelijke site. Zoekt u een specialist in een bepaald rechtsgebied? Op de nieuwe site ziet u in één oogopslag welke jurist van Dirkwager die specifieke kennis met u kan delen. De site is vanaf nu ook in een Duitse en Engelse versie te openen.

Kijk op www.dirkwager.nl

Debutant MT- 500

Elk jaar publiceert Management Team de MT500, een gids met een lijst van de 500 bedrijven met het beste imago. Dit jaar is ook Dirkwager in de lijst terug te vinden als enige advocaten & notarissenkantoor. En niet zo maar ergens met een onderste notering, maar het kantoor debuteert op nummer 228. Dirkwager staat dus meteen in de bovenste helft van de lijst. De lijst is gebaseerd op een tevredenheidsonderzoek van Management Team onder ruim 2000 managers in Nederland.

Feestelijk seizoen

Ook dit seizoen zal Dirkwager weer optreden als trotse sponsor van HGO, Introdans en Toneelgroep Oostpool.

Het nieuwe culturele seizoen heeft, zoals elk jaar, een gevarieerd aanbod. Voor Introdans is 2011-2012 een jubileumjaar (zie pagina 30), waar overigens ook Het Gelders Orkest (HGO) aan meewerkt. Op 4 en 5 november 2011 voert Introdans in Den Haag tijdens het Holland Dance Festival het ballet 'Sacre' op, met live begeleiding van HGO.

Van 15 oktober t/m 16 december heeft Toneelgroep Oostpool 'De Misanthrop' op de agenda staan, de beroemde zwarte komedie van Molière.

In oktober brengt HGO concerten van Tsjajkovski, Mozart en Brahms en presenteert op het Spookjesfestival van 2011 'Dag- en Nachtegaal'. Een variant op het bekende sprookje van Hans Christian Andersen, geschreven en voorgedragen door Kees van Kooten. Meer informatie:

www.hetgeldersorkest.nl

www.introdans.nl

www.toneelgroepoostpool.nl

Toneelgroep Oostpool 'De Misanthrop'

Dirkzwager Agenda

In één jaar 2 x prijs

Tot tweemaal toe viel Dirkzwager advocaten & notarissen dit voorjaar in de prijzen, beide keren vanwege het innovatieve karakter van het kantoor.

Om te beginnen ontving Dirkzwager van Sdu de prijs voor de 'beste en meest innovatieve kennisdeler' in de juridische branche. 'Het gaat hier om een grote regionale speler die met relatief bescheiden middelen een hoog strategisch niveau weet te bereiken, kennis is goed te vinden en het kantoor is bijzonder innovatief met nieuwe media,' aldus de jury. Die liet zich tevens lovend uit over de manier waarop Dirkzwager kennis deelt via de gebruikte communicatiemiddelen, waaronder de kennisportal 'www.partnerinkennis.nl' en de Kennis app.

Vervolgens won Dirkzwager in april 2011 de 'KNB Innovatieprijs 2011'. De prijs van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) voor het kantoor dat het meest innovatief omgaat met (digitale) communicatiemiddelen in het belang van een effectievere en efficiëntere communicatie met relaties. Volgens de jury sprong Dirkzwager eruit vanwege het delen van kennis. De jury roemt de - voor de branche - onconventionele wijze waarmee het kantoor de doelgroep benadert. Dirkzwager maakt daarbij namelijk gebruik van zowel traditionele als nieuwe (social) media. Wilt u weten hoe Dirkzwager innovatief kennis deelt? Kijk dan op www.dirkzwager.nl en op www.partnerinkennis.nl

Foto: Het Gelders orkest

21 september

Prinsjesdag bijeenkomst i.s.m. Rabobank en KPMG.
Locatie: Burgers Bush Arnhem.

29 september

Workshop Intellectueel Eigendom en IT-recht 'E-commerce & Internetmarketing'.
Locatie: Dirkzwager Arnhem.

10 oktober

Dirkzwager/PWC Commissarissendiner.
Locatie: Landgoed Groot Warnsborn Arnhem.

13 oktober

Workshop Intellectueel Eigendom en IT-recht 'Digitalisering'.
Locatie: Dirkzwager Arnhem.

1 november

Workshop Intellectueel Eigendom en IT-recht 'Privacy en Arbeidsrecht'.
Locatie: Dirkzwager Arnhem.

2 november

Workshop Intellectueel Eigendom en IT-recht 'Bescherming Productvormgeving'.
Locatie: Dirkzwager Arnhem.

10 november

Voorstelling voor relaties: Mozart & Beethoven van Het Gelders Orkest.
Locatie: De Vereeniging Nijmegen.

15 november

Workshop Hippisch Recht.
Locatie: Restaurant 'De Hucht' Elst.

17 november

Dirkzwager / PWC Financieel café.
Locatie: Restaurant De Hucht Elst.

24 november

Workshop: Juridische aspecten van Cloud Computing
Locatie: Dirkzwager Arnhem

Voor meer informatie over bovenstaande activiteiten of voor aanmelden kunt u contact opnemen met afdeling Marketing en Communicatie, tel 026-353 84 31 of surf naar www.dirkzwager.nl

Kennis delen voor duurzame energie

“Oost-Nederland heeft het energie-dna,” weet Harry de Vries, Voorzitter van stichting kiEMT, een netwerk dat zich inzet om alle aanwezige energiekennis optimaal te benutten. kiEMT is een voorbeeldproject op het gebied van kennisdeling.

Oost-Nederland telt 800 EMT-bedrijven, waarin 60.000 mensen werkzaam zijn.

Met de aanwezigheid van een groot aantal energiebedrijven, ondernemingen op het gebied van chemie en energietechnologie en - niet te vergeten - de trolleybus, mag Arnhem zich van huis uit de elektriciteitsstad van Nederland noemen. Door al die bedrijvigheid in deze sector, ontstond bij een groep ondernemers het idee een netwerk te vormen van bedrijven die zich bezighouden met energie- en milieutechnologie (EMT). Dat leidde in 2005 tot de oprichting van stichting kiEMT: kennis en innovatie in Energie- en MilieuTechnologie.

“Ons doel is de economische bedrijvigheid op EMT-gebied te vergroten door onze kennis samen te voegen en daarmee nieuwe firma's helpen op te zetten en innovaties mogelijk te maken,” vertelt Harry de Vries, voorzitter van de Stichting en oud-directeur BASF Nederland en België. Aanvankelijk stapte alleen de gemeente Arnhem in. In Gelderland lag de focus al op Health en Food, dus toonde de overheid weinig belangstelling.

Duurzame energie

Anno 2011 is dat wel even anders. Dankzij de groeiende aandacht voor duurzaamheid is stichting kiEMT nu hét EMT-netwerk voor heel Oost-Nederland, waaraan niet alleen 180 ondernemingen deelnemen, maar ook de provincies, gemeenten, universiteiten en hogescholen. Ofwel de gouden driehoek: ondernemingen, overheid en onderwijsinstellingen. De Vries: “De overheid streeft voor het jaar 2020 naar 20% minder energieverbruik, 20%

minder CO²-uitstoot en 14% van het energieverbruik moet duurzaam zijn. Dat kun je alleen maar bereiken met nieuwe technologieën.” En juist daarin is stichting kiEMT al actief. De Vries: “Wij makelen en schakelen met de kennis in ons netwerk. Daaruit ontstaan nieuwe, vaak duurzame technologieën op allerlei terreinen zoals zonne-energie, biobased economy, nanotechnologie, waterstofoepassingen.”

Screening

Vol trots meldt Harry de Vries dat het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) kiEMT heeft gevraagd als EMT-Radar op te treden voor heel Nederland: “Met 75 scouts uit ons eigen netwerk screenen we alle EMT-ideeën en beoordelen we of deze effecten hebben op duurzaamheid en/of werkgelegenheid. Goede ideeën mogen we een kredietfaciliteit verlenen van 25.000 euro, gefinancierd door EL&I en de Rabobank. Veel mensen hebben een geweldig plan, maar weten niet hoe verder te gaan. Wij realiseren een kennismatch tussen de bedenker en deskundigen uit ons netwerk.”

De activiteiten van kiEMT omvatten het hele traject: van idee, inbreng kennis, businessplan, productie prototype tot opschalen en vermarkten. “K3 voor volwassenen,” noemt De Vries het gekscherend: “Kennis, kunde, kassa!” Zo heeft de stichting al heel wat geweldige plannen helpen realiseren. Enkele voorbeelden: De aggregaten van de firma Bredenoord leveren elektriciteit voor wegwerkzaamheden. Bredenoord

heeft samen met het waterstofcluster van kiEMT een milieuvriendelijk aggregaat bedacht dat werkt op waterstof. Solesta produceert warmwaterboilers die op zonnecellen werken, een initiatief vanuit het eigen netwerk. En het bedrijf Ubbink Solar ging failliet, maar kon dankzij het netwerk doorstarten. Resultaat: werkgelegenheid voor 65 mensen.

Subclusters

Alle EMT-plannen groeien kiEMT haast boven het hoofd. "Om alle initiatieven te kunnen honoreren,

moeten we gaan structureren. Er komen subclusters met eigen managers, bijvoorbeeld voor zonne-energie, duurzame mobiliteit, gastoepassingen, vergisting, bouw en omgeving, enzovoorts."

Harry de Vries is vier dagen per week actief voor de stichting. Het succes wakkert zijn enthousiasme alleen maar verder aan. "We kunnen nog zoveel bereiken, bijvoorbeeld op gebied van smart grids. Dat is de toekomst, dat we energie afnemen en duurzame energie terugleveren. Maar vaak zijn nieuwe technologieën nog niet rendabel. Al

zal dat langzamerhand veranderen. De eerste bus op waterstof kost tien keer meer dan de tiende bus.

Bij de nieuwe concessie voor het busvervoer van Arnhem- Nijmegen in 2020 proberen we de provincie zover te krijgen dat alle dieselbussen vervangen worden door bussen op waterstof. Dat kost 3% meer op de totale aanbesteding. Dat gaat overigens wel om 30 miljoen, maar die kosten zouden ze met de overheid kunnen delen. Stel je voor, dat zou een voorbeeldproject voor heel Europa zijn!" ■

Kennis delen: energiemarkt

Stichting kiEMT heeft niet alleen behoefte aan technologische kennis, maar ook aan juridische ondersteuning. Daarom is ook kantoor Dirkzwager participant. Voorzitter De Vries: "De advocaten en notarissen verzorgen vergunningen en vrijstellingen, stellen overeenkomsten op en helpen bij de oprichting van nieuwe bedrijven. Maar behalve ondersteuning op het juridische vlak, heeft Dirkzwager veel toegevoegde waarde. Het kantoor is gespecialiseerd in de energiemarkt en heeft op dat gebied veel kennis in huis."

Juristen van Dirkzwager zijn al jarenlang actief voor de energiesector en duurzaam ondernemende cliënten. Daarnaast is er veel aandacht voor de innovatieve wereld van het elektrische rijden. De Dirkzwager juristen weten wat er speelt in de energiewereld. Op korte termijn maakt Dirkzwager die kennis toegankelijk voor participanten en websitebezoekers van stichting kiEMT. Alle informatie op de Dirkzwager kennispagina's www.partnerinkennis.nl over dit onderwerp wordt straks doorgeplaatst op de website van de stichting (www.kiemt.nl).

Hippisch recht is geen apart rechtsgebied en er staat slechts verspreid iets over in het wetboek. Daarom kan het interessant zijn om de nieuwste informatie te volgen via de kennissite van Dirkzwager. Marieke van Dongen houdt belangrijk nieuws en alle uitspraken van rechtszaken in het hele land nauwgezet bij en vat deze samen voor publicaties op de kennisportal: zie www.partnerinkennis.nl Dirkzwager organiseert bovendien dit najaar een lezing voor hippische ondernemers in de regio Arnhem-Nijmegen. Wij houden u hiervan op de hoogte.

Marieke van Dongen

Amazone van het hippisch recht

Wat is er nu mooier dan van je hobby je beroep maken? De liefde voor de paardensport bracht advocaat Marieke van Dongen er toe zich te specialiseren in een bijzonder onderdeel van ondernemingsrecht: hippisch recht. Zij gaat de strijd aan voor cliënten uit de paardenwereld.

Al vanaf haar zesde jaar had Marieke van Dongen paardrijlessen. Tijdens haar jeugd was ze met grote regelmaat op de manege te vinden. Totdat ze ging studeren en een pauze in haar paardenpassie moest inlassen. Maar toen ze eenmaal een baan had, besloot ze het meteen goed te doen en kocht een eigen paard. "Ik reed geen wedstrijden, maar heb altijd recreatief gereden, lekker buiten in de bossen."

Fido Dido

Inmiddels mag Van Dongen niet meer rijden. Een schouderblessure maakte een einde aan haar hobby. Maar ze bezit nog altijd een paard: "Hij heet Fido Dido, het is een 5-jarig paard, afstamming Florencio x Climax. Een paard met toekomst. Petra van Esch, een professionele dressuuramazone, berijdt het nu en ik ga regelmatig mee naar wedstrijden." Amazone Petra rijdt op hoog niveau in de dressuursport en is te bewonderen op grote concoursen zoals Indoor Brabant. Vorig jaar werd ze met een ander paard Nederlands Kampioen in de klasse Z2. "Fido Dido staat bij Petra gestald, bij Stal Van Esch in het dorp Gemonde in Brabant," vertelt van Dongen. Waar ze lachend aan toevoegt: "En in dat piepkleine dorp heb ik mijn man ontmoet, terwijl die helemaal niets met paarden heeft."

Affiniteit

Na een zaak over een pony die Van Dongen deed, ontstond het idee om meer met paarden en recht te doen. Ze ging zich toeleggen op het hippisch recht. "Hippisch recht betreft kort gezegd juridische problemen op het gebied van paarden. Het is geen apart rechtsgebied, maar valt onder ondernemingsrecht en aansprakelijkheidsrecht. Daarom heb ik collega Frank Arts benaderd voor het gedeelte aansprakelijkheidsrecht; hij is ook paardenliefhebber. Voor dit werk moet je wel affiniteit met paarden hebben, zodat je met cliënten kunt meepraten over afstamming, concoursen en dergelijke zaken."

Mokken

"Zelf houd ik me vooral bezig met juridische geschillen rondom de koop en verkoop van paarden. Het kan dat iemand een paar maanden na de koop een paard alsnog wil terugbrengen. Bijvoorbeeld omdat het 'niet klikt'. Het is triest als je voor duizenden euro's een pony voor je dochter hebt gekocht, maar bij het berijden gaat de pony steeds mokken. Of, wat veel voorkomt: een paar dagen na de koop blijkt het paard kreupel of verkouden te zijn. De koper meent dat de verkoper dat verzwegen. Maar het paard kan pas na de koop tijdens het vervoer

iets hebben opgelopen." Soms kan Van Dongen een geschil in de minne schikken; in veel gevallen komt het tot een rechtszaak. "Door getuigenverklaringen en de inbreng van allerlei deskundigen zoals een dierenarts, kan een procedure lang duren en heel kostbaar zijn. Dat vertel ik mijn cliënten tevoren."

Dekje met logo

Van Dongen heeft inmiddels meer collega's voor haar passie weten te winnen. Dirkwager is lid geworden van de Vereniging Sociëteit Gelre, die de paardensport een warm hart toedraagt en meerdere advocaten en notarissen bezoeken de bijeenkomsten van de vereniging. Zij waren ook van de partij bij Outdoor Gelderland. En, niet te vergeten, Dirkwager sponsort Fido Dido. "Petra van Esch rijdt rond met een dekje, waarop naam en logo van ons kantoor prijken."

Handjeklap

Grote paardenstallen, maneges, stoeterijen en ook particulieren kloppen aan bij Marieke van Dongen, de amazone van het hippisch recht. Want in de paardenwereld gaan regelgeving en rechten een steeds grotere rol spelen.

"Lang was dit een wereld waarin alles nog handjeklap ging, met mondelinge afspraken. Maar de laatste jaren beseffen de mensen dat het belangrijk is om afspraken op schrift te zetten. Juist in de paardenwereld, waarin het vaak om enorme bedragen gaat. Het bekende dressuurpaard Totilas bijvoorbeeld is vorig jaar verkocht voor meer dan 10 miljoen euro! Dan mag je wel een overeenkomst op papier zetten." ■

Foto: Fisker Karma

Risicoanalyse van elektrische auto's

Stilstaan en anticiperen vóór de grote start

Wat te doen als een elektrische auto te water raakt? Wat als na een ongeluk de carrosserie onder stroom staat of als er brand uitbreekt in een parkeergarage vol elektrische wagens? Wat als...? Afgelopen maanden werkte advocaat Joost Bindels mee aan een risicoanalyse van elektrische auto's van AON, financieel dienstverlener in risicomanagement en verzekeringen. In de vorige editie van Samenspraak kon u hier al kort wat over lezen, dit keer een uitgebreider interview met Bindels.

De opkomst van de elektrische auto is een zegen voor milieu en duurzaamheid, maar staan we voldoende stil bij de gevolgen van deze ontwikkeling? Nu gaat het nog om een paar honderd elektrische auto's en een groter aantal hybriden, zoals de Toyota Prius, Honda Insight en Fisker Karma. Maar wat als Nederland massaal overstapt op de auto met stekker? Joost Bindels, advocaat aansprakelijkheid, schade en verzekeringen, is specialist in de automotive branche en door AON gevraagd mee te werken aan een risicoanalyse van de Electric Vehicle (EV), waaronder zowel de 100% elektrische auto als de hybride valt.

“Het aantal elektrische auto's groeit en daarom is het goed bijtijds risico's te inventariseren. Dan kunnen we straks betere oplossingen aandragen.”

Bindels doelt niet alleen op juridische regelgeving, het gaat om een veel breder spectrum. “Mogelijke juridische consequenties spelen zowel op het gebied van economie, techniek als veiligheid.”

Scheefgroei

Neem alleen al de economische gevolgen voor de automobielsector. “Een elektrische motor bevat minder bewegende onderdelen dan een gewone motor. Daardoor is er minder onderhoud nodig,” vertelt Bindels. “Wat

“Mogelijke juridische consequenties spelen zowel op het gebied van economie, techniek als veiligheid.”

heeft dat voor gevolgen voor de werkgelegenheid bij garagebedrijven? En moeten traditionele monteurs zich omscholen tot een soort elektromonteurs?”

Een ander knelpunt ontstaat op de tweedehands automarkt. “Wat doe je als leasemaatschappij met je afgeschreven Prius-park? Dankzij de huidige fiscale voordelen voor auto's met lage CO²-uitstoot, zijn EV's vooral interessant voor zakelijke rijders. Die voordelen gelden niet voor de tweede eigenaar. Die moet bovendien extra houderschapsbelasting betalen, omdat een EV zo'n 200 tot 250 kilo extra weegt vanwege het zware accupakket. En, achter een Prius kun je geen caravan hangen. Dat maakt hem voor de gemiddelde Nederlander nog minder interessant. Je krijgt dus een scheefgroei van vraag en aanbod,” aldus Bindels. “Mogelijk is export de oplossing. In landen zoals Frankrijk bestaan geen fiscale stimuleringsregelingen en vindt de milieubewuste rijder niet snel een tweedehands Prius.”

Ringtone

De accu is niet alleen zwaar, maar is ook nog eens 400 volt. “Dat is potentieel dodelijk of in ieder geval heel slecht voor je kapsel!” lacht Bindels. “Wat als iemand zelf een carkit gaat inbouwen? Dan moet je wel heel goed weten wat je doet. Mensen moeten zich bewust zijn van dergelijke gevaren.”

Datzelfde geldt voor het rijgedrag. De bestuurder moet zich goed realiseren dat een EV erg stil is. Niemand hoort je aankomen. Het idee is om de elektrische auto te voorzien van een duidelijk aandrijvingsgeluid in de vorm van een soort ringtone.

Daarbij is het remgedrag van een EV anders. “Dat komt door regeneratie van de remenergie; die energie wordt gebruikt om de batterij op te laden. De bestuurder moet weten dat dat een ander pedaalgevoel geeft.”

Daarnaast zet het opladen de risicoanalisten aan het denken. Bindels: “Stel dat de elektrische wagen groot-schalig aanslaat. Rond zes uur 's avonds komt iedereen thuis. De auto wordt vrolijk ingeplugd aan de oplader, terwijl de kinderen voor de tv zitten en er in de keuken allerlei apparatuur aangaat. Dat betekent een enorme piek in de stroomafname. De twijfel bestaat of onze infrastructuur dat wel kan behappen.”

Dodemansknop

“Water en elektriciteit is geen gelukkige combinatie,” vervolgt Bindels. Wat als een elektrische auto te water raakt? Of bedenk wat er gebeurt als er brand uitbreekt in een parkeergarage waar tientallen EV's staan en de sprinklers gaan aan...” Zelfs zonder water kan door kortsluiting de auto onder 400 volt komen te staan. Hoe kan een hulpverlener dan het wrak openknippen om inzittenden te redden? Of stel dat bij een kettingbotsing alle auto's onder stroom komen te staan? Bindels: “Je zou een soort dodemansknoop moeten hebben, die in één keer het hele elektrische circuit uitschakelt. Maar een knop aan de buitenkant van de auto, dat vraagt om kat-tenkwaad.”

Platform

“Zo zijn er legio vraagstukken en risico's te bedenken, waarop we maar beter kunnen anticiperen voordat we grootschalig van start gaan met het elektrische rijden. Want op allerlei deelgebieden gaat dan veel veranderen, denk aan regelgeving, infrastructuur, verzekeringen. AON wil met deze risicostudie een platform bieden voor de discussie over dit onderwerp.” Deze discussie kent vele belanghebbenden: van verzekeraars, auto- en energiebedrijven, hulpdiensten, KIWA en KEMA - voor het veiligheidsonderzoek - tot de arbeidsinspectie. AON, mondiale speler op gebied van risicomanagement, maakt op basis van de onderzoeksgegevens risicoprofielen en

adviseert over de aanpak. Welke risico's lopen bedrijven en werknemers? Waar moeten ze voor de toekomst rekening mee houden?

Pro-actief meedenken dus en dat is ook waarom Dirkzwager aan het onderzoek deelneemt: “We willen ons niet blindstaren op juridische kwesties en wachten tot de eerste schade zich aandient. Als partners in kennis willen we ons verplaatsen in de vraagstukken waarmee onze cliënten te maken krijgen. Cliënten uit de verzekeringsbranche, de autobranche en de energiesector; drie markten waarin wij zeer actief zijn. Daarnaast werken we veel voor overheden. Gemeenten en provincies hebben vragen met betrekking tot planologische ontwikkelingen, infrastructuur en inrichten van oplaadpunten.”

Oplaadkabel

De advocaten energierecht bijvoorbeeld zijn nauw betrokken bij de concrete regelgeving bij de realisatie van oplaadpunten. Daarbij handelt het vooral over opstalrechten en gebruikersovereenkomsten om de aansprakelijkheid te regelen. Want, om nog een laatste voorbeeld te geven: “Wat als er een passant over de oplaadkabel struikelt en schade oploopt? Of stel dat je de kabel vergeet af te koppelen als je wegrijdt? Wie is er aansprakelijk voor eventuele schade? Juridisch maakt het veel verschil of je de kabel als onderdeel van de auto of als verlengde van het oplaadpunt ziet. Dat kun je vastleggen in een gebruikersovereenkomst voor het oplaadpunt.

Je kunt veel zaken prima rondom EV regelen, maar dat vraagt bewustzijn en kennis van zaken. Vanuit een totaalvisie willen we daarin voorop lopen.”

Blauwdruk

Wat als...? Het gaat om veel zaken waar je niet direct bij stil staat. Gelukkig vergroot deze risicostudie het bewustzijn bij bedrijf en gebruiker. AON wil de risicoanalyse van elektrische auto's elk jaar gaan herhalen. Vooral omdat de ontwikkelingen op het gebied van batterijtechnologie (de accu's) erg snel gaan. Dirkzwager zal jaarlijks opnieuw een bijdrage leveren. Bindels: “De bedoeling is dat deze risicostudie als een soort blauwdruk gaat fungeren, waarin alle belanghebbende partijen voor hen relevante informatie kunnen terugvinden. Hoe meer risico's we in kaart brengen, hoe meer we de onvermijdelijke schade in goede banen kunnen leiden.” ■

Heeft u interesse in de management summary van de AON Risicoanalyse van de elektrische auto, kijk dan op www.aon.nl/elektrischrijden.

Afscheid na 34 jaar notariaat

Teamwerk garandeert continuïteit en snelheid

Op 1 juli heeft de Koningin aan Frans Prick ontslag verleend als notaris. Eind september neemt hij afscheid van zijn cliënten. Bas Bookelmann volgt hem op als vennoot. Pricks werkzaamheden als notaris zijn inmiddels over het gehele Nijmeegse team verdeeld. Afscheid van het ‘luisterend oor’ van Dirkzwager.

Hij oogt tijdens het interview niet bepaald als een pensionado, Frans Prick, met zijn slanke postuur in vrijetijdstoneu – overhemd met bloemetjesdesign, spijkerbroek. Hij is ook pas 62 jaar. “Ik wil stoppen op een moment dat ik nog fit genoeg ben voor activiteiten die enige lichamelijke inspanning vergen. Daarbij kan ik mijn opvolger nu op tijd een perspectief bieden”. Collega en (nog even) kandidaat-notaris Bookelmann kijkt verrast: “Dank je, maar ik had het nog wel even uitgezongen tot je 65e, hoor!” Maar patroon Prick heeft de knop al omgezet. Hij was 34 jaar werkzaam in het notariaat. Als kandidaat-notaris werkte hij bij Dirkzwager en daarvoor ook op andere kantoren. Daarna bestierde hij negen jaar zijn eigen notarispraktijk in Groesbeek. In die periode kwam Bas Bookelmann in beeld, eerst als studentstagiair, daarna als kandidaat-notaris. Beiden stapten op 1 oktober 2003 over naar Dirkzwager, waar Frans Prick gevraagd werd om als tweede notaris naast Klaas-Albert Veerbeek het notariële team in Nijmegen te komen versterken. Zijn pupil van toen is nu de man die hem opvolgt. Naar verwachting wordt Bookelmann per 1 januari 2012 benoemd tot notaris. Dertien jaar lang werkte hij samen met Prick. “De laatste jaren minder intensief, we hadden

“Frans Prick ‘was het luisterend oor’ in de Dirkzwager-organisatie”.

ieder onze eigen cliënten en zaken. Maar het zal raar zijn als Frans straks weg is. Hij is een rustpunt in de organisatie." Een eigenschap die hem tot 'het luisterend oor' van Dirkzwager maakte.

Generalist

Prick begon in de tijd dat elke notaris nog generalist was en in zekere zin is hij dat nog steeds. Kantoor Nijmegen heeft met drie notarissen geen strikte verdeling in secties, maar elke notaris heeft wel een eigen aandachtsgebied. Prick: "Voor mij is dat ondernemingsrecht met het accent op grote zorginstellingen. Dat gedeelte van mijn werk heb ik overgedragen aan notaris Peter-Jan Hopmans, die al langer voor zorgcliënten werkt."

Maar ook andere rechtsgebieden hadden zijn aandacht. "Elk notarieel onderdeel heeft zo zijn interessante aspecten. Bij familierecht is dat de omgang met mensen, het tactisch manoeuvreren en je inleven in de situatie van de cliënt. Ondernemingsrecht is afstandelijker, al mag je ook daar de mens niet uitvlakken. Het werk is creatiever, omdat je vaker zelf oplossingen moet verzinnen."

Spanningsveld

De gespecialiseerde notaris is iets van het laatste decennium. Prick denkt echter dat een brede start de voorkeur heeft: "Het is belangrijk dat kandidaat-notarissen de eerste jaren even ruiken aan alle vakgebieden. Stel je begint met ondernemingsrecht, maar daarna wil je naar een dorpspraktijk. Dan mis je die ervaring; andersom kan altijd." Bookelmann valt hem daarin bij: "Als je eenmaal aktes mag ondertekenen, krijg je dossiers van alle rechtsgebieden onder je neus. Dus is het wel zinvol, dat je die basiskennis in huis hebt." Volgens Prick zal er altijd een zeker spanningsveld bestaan tussen opleiden tot specialist of generalist. "In het laatste geval krijg je mensen met een helicopterview die breed inzetbaar zijn. Specialiseren heeft als voordeel dat je efficiënter kunt werken." Bij Dirkzwager sluit het een het ander niet uit. Ook Pricks opvolger is in zekere zin generalist én specialist. Bookelmann: "Voor mij ligt het accent op commercieel vastgoed. Dat omvat zo'n 50% van mijn werk. Daarnaast ben ik ook werkzaam in de ondernemings- en familiepraktijk."

Balans

De noodzaak tot specialisatie vloeit voort uit de wijziging van Notariswet van 1999, die marktwerking mogelijk maakte. Een ingrijpende verandering. "Daarvoor was het beroep enorm beschermd. We hadden een monopolie, een aantal rechtshandelingen vraagt om verplichte bijstand van de notaris. Het notariaat was beperkt en we kenden vaste tarieven," licht Prick kort toe. "Marktwerking vraagt om een ander type mensen."

Types zoals Bookelmann, lijkt hij te willen zeggen. Deze laatste behoort tot de generatie notarissen, die rond '99 tot de beroepsgroep toetraden en meteen op de verandering konden inspelen. Bookelmann: "Je bent veel meer ondernemer dan voorheen. De filosofie binnen ons team is dat we steeds de balans zoeken tussen hoge juridische kwaliteit en goed ondernemerschap. En je moet je meer profileren. Bij Dirkzwager doen we dat door grote betrokkenheid te tonen, door actief te netwerken, cursussen en lezingen te geven en publicaties te verzorgen." Prick: "We investeren enorm veel in kennis. Daarmee onderscheiden we ons."

Een groot kantoor zoals Dirkzwager biedt hierbij veel voordelen. Bookelmann: "Door een zekere specialisatie kun je pro-actief denken en snel werken. Daarnaast biedt het werken in een team continuïteit: bij ziekte of afscheid, zoals nu, neemt een ander het werk over. Ook zijn we een volledig geïntegreerde club: notarissen en advocaten in één kantoor. Waar mogelijk werken we samen." "We willen ons onderscheiden in kennis, continuïteit, betrokkenheid, snelheid, maar vooral ook: integriteit," vult Prick aan, "Want al is commerciële denken geboden, integriteit blijft voorop staan."

Integriteit

"Ik ken niemand die meer integer is dan Frans," reageert Bookelmann meteen. "Dat kun je misschien niet op iemand overdragen, maar ik heb van hem geleerd daar alert op te zijn. Ik heb veel van hem geleerd. Zijn manier van communiceren met cliënten. Zijn weloverwogen aanpak; alles eerst rustig bekijken."

Prick, op zijn beurt: "Bas is een goede jurist, in die zin dat hij het vak beheerst en over goede sociale vaardigheden beschikt. Zijn collega's dragen hem op handen. Inmiddels is hij ook voorbereid op zijn rol als venoot; dat vergt weer andere kwaliteiten."

Time-out

Aan zo iemand kan Prick met alle vertrouwen zijn notariële taken overlaten. Bookelmann zal het notariële protocol van zijn vroegere patroon overnemen. De lopende zaken zijn inmiddels verdeeld over het team van (kandidaat-)notarissen en overige medewerkers. Prick: "Geruime tijd geleden zijn we met de overdracht begonnen. Als ik wist dat een klus over mijn houdbaarheidsdatum heen zou gaan, betrok ik er alvast een collega bij."

Voor Frans Prick zit het erop, althans: "Ik blijf een en ander volgen in de vakliteratuur. Maar als ik iets lees, hoef ik niet meer te denken: wat kan ik ermee voor mijn cliënt?" Prick maakt zich op voor een lange 'vakantie' met veel tijd voor al zijn hobby's: koken, fotograferen, lezen, fietsen, wandelen. "Tot januari 2012 neem ik een

time-out. Die tijd gebruik ik om afstand te nemen van mijn dagelijkse ritme, mijn werk en collega's. Want die zal ik vooral missen, net als mijn cliënten. Pas daarna ga ik beslissen of ik in besturen en dergelijke ga zitten. Want voordat je het weet, zit je weer tot over je oren in het werk!" ■

"We willen ons onderscheiden in kennis, continuïteit, betrokkenheid, snelheid, maar vooral ook: integriteit. Want al is commerciële denken geboden, integriteit blijft voorop staan."

Wet aanpassing wettelijke gemeenschap van goederen

Kleine veranderingen

De Wet aanpassing wettelijke gemeenschap van goederen treedt per 1 januari 2012 in werking. De wetswijziging is al enige jaren in voorbereiding. Aanvankelijk zou een beperkte gemeenschap van goederen de algehele gemeenschap van goederen vervangen. Uiteindelijk blijft de huidige wet grotendeels overeind, al veranderen er wel een paar belangrijke zaken.

Als mensen trouwen in 'algehele gemeenschap van goederen' wil dat zeggen, dat alles wat de beide partners vóór het huwelijk aanbrengen aan zaken en schulden en alles wat zij tijdens het huwelijk verkrijgen in die gemeenschap valt.

De uitzondering is dat een erflater een uitsluitingsclausule maakt in zijn testament. Dit kan ook bij een schenking. Stel dat een in gemeenschap van goederen gehuwd paar weinig vermogen heeft, terwijl de vader van de man een grote verzameling antieke auto's bezit. De vader kan dan in zijn testament bepalen dat na zijn dood alleen zijn zoon die auto's erft. En de erfenis dus buiten de gemeenschap van goederen valt. In een eerste ontwerp voor een nieuwe wet zouden door erfrecht en schenking verkregen goederen sowieso buiten gemeenschap van goederen vallen. Na een amendement (amendement-Anker 2008) is dat weer teruggedraaid.

“Per 1 januari is rechtelijke goedkeuring voor wijziging in huwelijkse voorwaarden na het huwelijk niet meer nodig.”

Drie vermogens

In 2003 wilde de wetgever de gemeenschap van goederen beperken tot dat wat het getrouwde stel tijdens het huwelijk verkrijgt. Als de man bijvoorbeeld vóór het huwelijk een collectie antieke auto's bezit en de vrouw een mooie aandelenportefeuille, dan zouden die in de oorspronkelijke opzet van 2003 van henzelf blijven. In de nieuwe wet van

2012 vallen deze zaken na het trouwen toch weer in de gemeenschap. Kennelijk vond de wetgever drie vermogens naast elkaar (gemeenschappelijk vermogen en twee privévermogens) te ingewikkeld.

Huwelijkse voorwaarden

Daarnaast zijn er ook zaken die wel veranderen. Wie niet in algehele gemeenschap van goederen wil trouwen, maakt voor het huwelijk huwelijksvoorwaarden bij een notaris. Wil je dit alsnog tijdens het huwelijk doen of al gemaakte huwelijksvoorwaarden wijzigen, dan heb je een rechterlijke goedkeuring nodig. De rechter beoordeelt of de gewenste huwelijksvoorwaarden of de wijziging daarvan schuldeisers niet in een nadelige positie brengen. Per 1 januari 2012 is deze rechterlijke goedkeuring niet langer vereist.

Tijdstip ontbinding

Een andere aanpassing is dat momenteel bij een scheiding de algehele gemeenschap van goederen pas ontbonden wordt, als de echtscheidingsbeschikking is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand. Per 1 januari 2012 geldt het moment waarop het verzoekschrift echtscheiding wordt ingediend bij de rechtbank als het tijdstip van ontbinding.

Dat tijdstip kan van groot belang zijn. Stel dat, in de huidige regeling, een vader zijn vermogen aan zijn - bijna gescheiden - dochter wil nalaten en niet aan haar man. Maar de vader overlijdt zonder dat hij een uitsluitingsclausule in zijn testament heeft opgenomen en voordat de scheiding in het register staat. Dan valt de erfenis nog in de gemeenschap van goederen van het scheidende paar en kan de echtgenoot aanspraak maken op de helft ervan.

Maar in de nieuwe regeling is de gemeenschap al ontbonden bij indiening van het verzoekschrift en zou in dit geval alleen de dochter de erfenis ontvangen.

Beleggingsleer

Nog een verandering met betrekking tot schulden en het privévermogen. Het huidige recht gaat uit van het nominaliteitsbeginsel. Voorbeeld: van een in algehele gemeenschap van goederen gehuwd echtpaar erft de vrouw, door een uitsluitingsclausule, € 500.000,- van haar vader. Zij stopt daarvan € 250.000,- in een door haar man voor € 1.000.000,- gekocht bedrijfspannd voor zijn bedrijf. Als zij gaan scheiden en het bedrijfspannd in waarde is gestegen van € 1.000.000,- naar € 3.000.000,- krijgt de vrouw eerst haar € 250.000,- terug. Hierna wordt het restant tussen beide partijen gelijk verdeeld. De nieuwe wet kent de beleggingsleer. Daarbij krijgt de vrouw naast de ingelegde 250.000,- de waardestijging van haar inleg, te weten 500.000,-, euro terug. In totaal 750.000,-. Het restant wordt dan

weer tussen beide partijen gelijk verdeeld. De beleggingsleer geldt overigens niet alleen bij gemeenschap van goederen, maar ook bij opgemaakte huwelijksvoorwaarden.

Aansprakelijkheid

Een laatste wijziging betreft de gemeenschapsschulden na scheiding. In de huidige wet is een echtgenoot na de scheiding voor de helft aansprakelijk voor gemeenschapsschulden die door de andere echtgenoot zijn aangegaan. Schuldeisers kunnen en mogen voor het verhalen van die helft ook het privévermogen aanspreken.

In de nieuwe regeling kunnen schuldeisers nog slechts putten uit wat de betrokken echtgenoot uit de verdeling van de gemeenschap heeft ontvangen. Een voorbeeld maakt dit duidelijker: de echtgenote heeft een privévermogen van € 100.000,- uit een erfenis met een uitsluitingsclausule. De echtgenoot gaat een gemeenschapsschuld aan van € 500.000,-. In de huidige regeling moet de echtgenote na ontbinding van

de gemeenschap de schuldeiser € 250.000,- geven. Daarvoor kan de schuldeiser ook haar privévermogen van € 100.000,- aanspreken. In de nieuwe regeling zijn zowel de man als de vrouw gehouden de schuld van € 500.000,- te betalen. Maar de schuldeiser kan bij de vrouw niet meer halen dan wat zij heeft ontvangen uit de verdeling van de gemeenschap. De schuldeiser kan zich niet langer verhalen op het privévermogen van de vrouw. ■

Wilt u weten of de wet aanpassing consequenties heeft voor uw persoonlijke situatie? Marius Werker van onze sectie Personen- en Familierecht kan u hier nader over informeren. Hij is bereikbaar via 026-353 83 50

“In de nieuwe regeling kunnen schuldeisers slechts putten uit wat de echtgenoot uit de verdeling heeft ontvangen.”

ZIEKENHUIS
Rijnstate

Rijnstate besteedt keuken helemaal uit

“Continuïteit en kwaliteit essentieel”

Wat doe je als ziekenhuis met een verouderde keuken waarvan de leveranciers en transporteurs regelmatig de parkeerplaats bezetten? Investeren of extern plaatsen, aldus Dries Schuttinga, projectleider en interim-directeur van Multi Cuisine Arnhem, de “oude” keuken van ziekenhuis Rijnstate. De keuze viel op extern plaatsen. Dirkzwager begeleidde de juridische kant van de overname.

Naast het eigen Arnhemse ziekenhuis Rijnstate bediende Multi Cuisine Arnhem (MCA) de andere Rijnstate-locaties in Zevenaar, het bijbehorende verpleeghuis in Zevenaar en externe partijen. “Voeding is voor een patiënt heel belangrijk, maar maaltijdbereiding is geen core business van een ziekenhuis,” zegt Schuttinga. “Extern plaatsen doe je ook dan niet zomaar.” In 2009 liet Rijnstate een waardebeoordeling doen. “Na uitgebreid onderzoek bleek extern plaatsen een goede optie.” Samen met BDO corporate finance stelde een projectgroep een informatiememorandum en de belangrijke uitgangspunten op: 100 procent aandelenoverdracht, overname van alle medewerkers met behoud van rechten en plichten, overeenkomsten voor de levering van maaltijden tegen een marktconforme prijs, waarborging van de kwaliteit van voedsel en service en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het ziekenhuis sprak zes partijen, waarvan er uiteindelijk twee overbleven. In september 2010 presenteerden zij zich voor een brede vertegenwoordiging van Rijnstate. Schuttinga was een belangrijke spil

van maaltijden in een ziekenhuis. “Patiënten kijken uit naar bezoek en naar de maaltijd. Voeding maakt een belangrijk onderdeel uit van het herstel, denk hierbij vooral aan ondervoeding. Volgens haar was MCA een geliefde partij. Met name door kennis van en ervaring in het koken van bijvoorbeeld dieetvarianten. “Veel partijen reageerden op het informatiememorandum en brachten vervolgens een zogenoemd indicatief bod uit.” De aandelenoverdracht zelf nam niet het grootste deel van de bestede tijd in beslag. Het ging erom dat de levering van de maaltijd aan de patiënt in de toekomst het beste werd gewaarborgd. Een voorwaarde was dat de potentiële kopers maaltijden zouden leveren waarmee ze minimaal het huidige patiënttevredenheidscijfer zouden handhaven. “Het opstellen van contracten voor levering van patiëntenmaaltijden was het leeuwendeel van het werk.” Uiteindelijk was Huuskes uit Enschede de aangewezen partij om de aandelen in het kapitaal van MCA te kopen. “Ze hebben een goede reputatie.” En Huuskes liet MCA intact en bood continuïteit, vult Schuttinga aan.

“We zijn het eerste ziekenhuis in Nederland dat zijn keuken volledig heeft uitbesteed.”

in het overnameproces: “We brachten ook referentiebezoeken aan de klanten van de twee potentiële overnamepartners. Het was niet zomaar een keuze. Het ging om 10-jarige contracten.”

Continuïteit

Claudia van der Most, advocaat ondernemingsrecht en adviseur bij de overname, benadrukt het belang

Intentieverklaring

Tijdens de onderhandelingen waren twee punten van groot belang: de medewerkerovergang en de maaltijdeninkoop. Huuskes heeft zich positief verbaasd over de onderhandlungsstrategie, denkt Schuttinga. “Zij waren verrast door ons professionele onderhandelingssteam. Onderhandelingen met andere zorginstellingen waren niet vergelijkbaar. Nu wilden wij MCA graag verkopen en zij MCA graag hebben. Er was een gelijkwaardige start.” BDO, onder meer gespecialiseerd in corporate finance, begeleidde het onderhan-

delingsproces, in nauwe samenwerking met Schuttinga als spil en Dirkzwager als juridisch adviseur. Volgens Schuttinga werkte juist de driehoek erg goed samen. "Claudia had direct contact met de advocaat van Huuskes. We konden snel schakelen en strategische stappen afstemmen." Van der Most weet nog dat de intentieverklaring veel voeten in de aarde had. Voor de ondertekening kwamen alle betrokkenen van Rijnstate samen aan tafel: bestuurders van zowel het ziekenhuis als het verpleeghuis, de hoofden financiën, zorg en facilitair, inkoop enzovoort. Schuttinga: "Als je zo'n keuze maakt, moet het wel een gedeelde verantwoordelijkheid zijn."

Pendelbus

Een spanningsveld in de onderhandelingen was de overname door Huuskes van alle 120 MCA-medewerkers. Schuttinga: "Zij werkten al jarenlang in het ziekenhuis in Arnhem. Een verhuizing zou bij hen pijn doen, wist de ondernemingsraad. De Raad van Bestuur stond op een goede overdracht van de medewerkers. We hebben de tijd

genomen hen mee te nemen in het proces." De locatie werd contractueel vastgelegd in de ring Apeldoorn-Arnhem-Nijmegen. Uiteindelijk werd het Apeldoorn. Schuttinga: "Dat was voor de medewerkers toch even slikken, want je zit met vervoer en reiskosten. Dat hebben we met Huuskes besproken en goed opgelost. Iedere ochtend vertrekt een pendelbus van het ziekenhuis in Arnhem naar de locatie in Apeldoorn."

Gehaktbal

Continuïteit en kwaliteit waren voor de Raad van Bestuur van Rijnstate essentieel. Bij de leveringscontracten ging het om prijs, kwaliteit en innovatie. Van der Most stelde zes leveringsovereenkomsten op met kwaliteitsvoorwaarden voor Huuskes. "Voor twee ziekenhuizen en een verpleeghuis en voor zowel warme als broodmaaltijden. Het werd heel gedetailleerd. Waar, hoe laat en hoe lever je aan? Ook duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen moest worden gewaarborgd." Het draaide allemaal om omschrijvingen. "Met 'het eten is lekker' kun je niks. Je moet, mocht

We kunnen de productsamenstelling laten controleren door een externe, gespecialiseerde instantie, bijvoorbeeld of niet teveel broodkruim en te weinig vlees in een gehaktbal zit."

Positief

Op 11 april 2011 was de overname een feit. Zowel Van der Most als Schuttinga noemen dit een unicum in de zorgwereld. "Rijnstate is het eerste ziekenhuis in Nederland die zijn keuken volledig heeft uitbesteed," zegt Schuttinga trots. Beiden kijken heel positief terug op het proces. Van der Most vindt Huuskes een goede partner voor Rijnstate. "Iedereen wilde er op een constructieve manier uitkomen. De situatie is nimmer geëscaleerd." Ze vond de klus intensief en complex. "Het was een echte uitdaging." Schuttinga vond het spannend dat aan het eind veel informatie over en weer ging. Volgens hem kunnen overnames als deze vaker gaan plaatsvinden in de zorgwereld. "Uitbesteden is geen doel op zich, maar je kunt je afvragen of het koken van maaltijden als ziekenhuis je core business is.

"Iedereen wilde er op een constructieve manier uitkomen. De situatie is nimmer geëscaleerd."

het ooit zover komen, objectief kunnen toetsen. We moesten dus alles meetbaar maken. Als Huuskes ernstig tekort schiet, kunnen we onder het contract uit. Tijdens de onderhandelingen is uitgebreid stil gestaan bij mogelijke tekortkomingen." Schuttinga beaamt dat. Patiënten geven een dagelijkse en periodieke beoordeling over de maaltijden. Rijnstate en Huuskes houden minimaal vier keer per jaar evaluatiegesprekken. "Als de patiënttevredenheid daalt, gaan we meer onderzoeken.

De oplossing zit in het op een juiste wijze invullen van partnership, waarbij de aanwezige kennis en ervaring vanuit het ziekenhuis wordt gedeeld met Huuskes. Deze intensieve samenwerking zorgt ervoor dat alle betrokken partijen op hun core business worden aangesproken." Voor zo'n nieuw project mag Schuttinga Dirkzwager weer bellen, oppert Van der Most. "We hebben veel ervaring opgebouwd, dus kunnen het dan nog sneller en beter doen." ■

Wetswijziging abonnementen

Stilzwijgende verlenging aan banden gelegd

Vanaf december 2011 mogen abonnementen van dag-, nieuws- of weekbladen en tijdschriften niet meer voor langere tijd stilzwijgend worden verlengd. Zamira Reiss, advocaat van de sectie ondernemingsrecht, gespecialiseerd in commerciële contracten, legt uit wat er gaat veranderen.

Eén van de grootste irritaties onder afnemers van abonnementen van dag-, nieuws- of weekbladen en tijdschriften is de stilzwijgende verlenging. Reiss: "Vaak merk je pas dat je abonnement is verlengd als je een factuur krijgt. Er zijn veel mensen die voor een abonnement betalen waar ze eigenlijk van af willen. Ook is het vaak niet duidelijk hoe en wanneer een abonnement opgezegd moet worden, terwijl voor het aangaan ervan vaak één druk op de knop van een website voldoende is. De wetgever heeft nu paal en perk gesteld aan de stilzwijgende verlenging met de wet 'inzake stilzwijgende verlenging en opzegtermijn bij lidmaatschappen, abonnementen en overige overeenkomsten'.

Flinke maatregelen

Reiss geeft aan dat de wetswijziging een forse verandering is voor de aanbieders van dag-, nieuws- of weekbladen en tijdschriften. "Op dit moment bepalen de algemene voorwaarden van veel aanbieders dat een abonnement na afloop van de oorspronkelijke contractduur automatisch stilzwijgend wordt verlengd. In de huidige regeling is dit toegestaan op de voorwaarde dat de verlenging niet meer dan twaalf maanden bedraagt. Dat wordt nu door de komende wetswijziging wezenlijk anders. De duur van een stilzwijgende verlenging van abonnementen wordt beperkt van twaalf maanden tot maximaal drie maanden. Een andere optie voor de aanbieder is de overeenkomst na de oorspronkelijke abonnementsperiode automatisch om te zetten in een overeenkomst voor onbepaalde tijd. In dat geval moet de consument wel op ieder moment de mogelijkheid hebben om de overeenkomst met een termijn van één maand te be-

eindigen. Voor periodieken die minder dan eenmaal per maand verschijnen, geldt een termijn van drie maanden. Overigens moet een consument zijn abonnement langs dezelfde weg kunnen beëindigen als deze tot stand is gekomen."

Grootscheepse operatie

Reiss: "Ik raad uitgevers aan om voorafgaand aan de wetswijziging de algemene voorwaarden aan te passen." Die nieuwe voorwaarden moeten dan de afnemers worden toegestuurd. "Een grootscheepse operatie", beaamt Reiss. "Maar vanaf 1 december 2011 worden stilzwijgende verlengingen langer dan drie maanden gezien als 'onredelijk bezwarend' voor de consument. Een opletende consument kan een dergelijke bepaling ongeldig verklaren, waardoor het abonnement na de oorspronkelijke contractperiode ophoudt." ■

Wilt u meer weten over dit onderwerp of aan ondernemingsrecht gerelateerde onderwerpen, kijk dan op www.dirkzwagerondernemingsrecht.nl of www.partnerinkennis.nl

40 jaar Introdans

Seizoen vol jubelende optredens

Het nieuwe culturele seizoen 2011-2012 breekt aan. Voor Introdans een jubileumseizoen. Het Arnhemse dansgezelschap bestaat 40 jaar en dat wordt natuurlijk met een groots en sprankelend feestprogramma gevierd. Het startsignaal klinkt tijdens het jubileumgala in het weekeinde van 7 t/m 9 oktober 2011 in de schouwburg van Arnhem.

In 1971 richtten pioniers Hans Focking en Ton Wiggers een dansgezelschap op dat Oost-Nederland moest gaan verrassen met professionele balletvoorstellingen. Hun streven: dans voor een groot en breed publiek toegankelijk maken. Dit aanvankelijk bescheiden initiatief bleek zeer succesvol. Introdans groeide razendsnel uit tot een van de grootste internationale dansgezelschappen van Nederland, met bewonderaars over de hele wereld. Mede-oprichter Ton Wiggers is momenteel algemeen directeur. Voorheen was hij danser, choreograaf en artistiek directeur bij Introdans. Die laatste taak wordt tegenwoordig vervuld door Roel Voorintholt. Voorintholt was zelf jarenlang ge-

De première van VIER40 vindt plaats in het weekeinde van 7 t/m 9 oktober 2011 in de schouwburg van Arnhem met livemuziek. De jubileumtournee VIER40 loopt t/m 21 december 2011 in diverse plaatsen in het land, nog tien keer met livemuziek. Zie voor plaatsen, tijden en andere voorstellingen in dit jubileumjaar: www.introdans.nl

zichtsbepalend danser bij Introdans. Hij richtte in 1989 een zelfstandige afdeling op die moderne balletvoorstellingen presenteert voor kinderen en jongeren: Introdans Ensemble voor de Jeugd. Op 29 oktober starten zij met hun jubileumprogramma: GEKKEBEKKEN. Daarnaast begon Voorintholt de afdeling Introdans Interactie voor educatieve activiteiten.

VIER40

Het feestprogramma gaat van start met een jubileumgala op 7 oktober, dat tevens de start is van een jubileumtournee genaamd VIER40. Dit jubileumprogramma bestaat uit twee premièreballetten.

Noces van de Vlaamse choreograaf Stijn Celis en gecreëerd in Canada, wordt voor het eerst gedanst in Nederland en ook voor het eerst uitgevoerd door een ander gezelschap dan voorheen. Hiervoor oogstte de voorstelling wereldwijd al veel lof. De choreografie is gemaakt op het muziekstuk 'les Noces' van Igor Strawinski en levert dankzij de interpretatie van Celis, een ruw, krachtig en intens geladen productie op.

Het tweede premièreballet is celebrAGE van de Braziliaanse choreograaf Gisela Rocha en de Nederlander Adriaan Luteijn, met medewerking van fotograaf/film-maker Erwin Olaf en modeontwer-

per Sjaak Hullekes. Luteijn verwekt in zijn productie een knipoog naar het Introdansverleden, met een ode aan de groei en ontwikkeling van de mens. De voorstelling kent een uitbundige grand finale waarvoor beide choreografen gezamenlijk tekenden.

Toptalenten

Uitbundig is VIER40 sowieso, gezien het enorme danserstableau dat voor de uitvoering van Noces uit maar liefst 24 toptalenten bestaat. Uitbundigheid ook in de muzikale aanpak: tijdens dertien voorstellingen van Noces zal de muziek van het ballet live gespeeld worden door leerlingen van het ArtEZ Conservatorium in samenwerking met Musica Vocale. Voor de kenners: de favoriete Introdans-ster Hilde Machtelinckx keert ter ere van het jubileum nog één keer terug bij haar vroegere dansgezelschap in het Introdans-tableau van celebrAGE.

Sponsor Dirkwager feliciteert Introdans van harte met haar 40-jarige jubileum en is nu al benieuwd naar het bijzondere optreden 'End of Seasons', waarmee Introdans samen met Het Gelders Orkest dit mooie feestjaar in juni 2012 gaat afsluiten.

Maak kennis met **Dirkzwager**
advocaten & notarissen

Advocatuur Arnhem

Postbus 3045
6802 DA Arnhem
Kantoor Velperpoort
Velperweg 1
6824 BZ Arnhem
T +31 (0)26 353 83 00
F +31 (0)26 351 07 93

Notariaat Arnhem

Postbus 111
6800 AC Arnhem
Kantoor Velperpoort
Velperweg 1
6824 BZ Arnhem
T +31 (0)26 365 55 55
F +31 (0)26 365 55 00

Advocatuur Nijmegen

Postbus 55
6500 AB Nijmegen
Kantoor Stella Maris
Van Schaeck Mathonsingel 4
6512 AN Nijmegen
T +31 (0)24 381 31 31
F +31 (0)24 322 20 74

Notariaat Nijmegen

Postbus 1104
6501 BC Nijmegen
Kantoor Stella Maris
Van Schaeck Mathonsingel 4
6512 AN Nijmegen
T +31 (0)24 381 27 27
F +31 (0)24 324 07 26

E info@dirkzwager.nl

I www.dirkzwager.nl